

Oponentský posudek diplomové práce Ireny Teprtové:

Het illusieloze personage in romans na de Tweede Wereldoorlog uit de periode 1945 tot 1950

The character without illusions in novels after the Second World War from 1945 to 1950

Vedoucí práce: doc. dr. Ellen Krol

Diplomová práce Ireny Teprtové splňuje základní formální náležitosti. Svými 101 stranami (včetně bibliografie) bohatě přesahuje předepsaný rozsah. V práci bohužel postrádám obvyklé závěrečné shrnutí v českém a anglickém jazyce. Diplomantka tím odepírá právo komukoli, kdo neovládá nizozemštinu, se s její prací alespoň stručně seznámit. Pokud se rozhodla napsat svou práci nizozemsky, měla by toto mít na zřeteli.

Po formální stránce je práce v pořádku. Autorka dělí text na logické kapitoly, udržuje systematické členění textu, používá srozumitelný poznámkový aparát a práci uzavírá přehlednou bibliografií. Příliš dlouhé odkazy v poznámkách pod čarou jsou částečně zbytečné, údaje jako ISBN stačí uvést jednou, v bibliografii. Také je poněkud nadbytečné dvojité uvádění všech poznámek, jak pod čarou, tak v závěru práce, čtenáře to zbytečně mate. V bibliografii také není třeba tituly rozepisovat i podle všech použitých kapitol (případ publikace *Literair mechaniek*). Chtěla snad autorka docílit, aby bibliografie působila obsáhleji?

Po jazykové stránce by se v práci ještě dalo ledacos vylepšit, protože obsahuje četné, a často i zcela zbytečné, pravopisné, gramatické a stylistické chyby. Většinou chyby nebrání porozumění, ale svědčí o nedbalé kontrole hotového textu („hoewel“ místo „hoeveel“, „de order“ místo „de orde“, „de bos“ místo „het bos“, časté používání „s'nachts“ místo „'s nachts“, „zoals“ místo „alsof“). Někdy mohou chyby čtenáře i poněkud mást (např. „verdwijnen“ – zmizet – místo „verwijten“ – vyčítat, nebo na str. 71 nese jedna z podkapitol v názvu „de onderbrekende harmonie“ – přerušující harmonie – místo „de ontbrekende harmonie“ – chybějící harmonie). Takovýchto chyb by bylo dobré se napříště vyvarovat a také se více zaměřit na větnou skladbu.

Hlavním tématem práce je „postava bez iluzí“ v románech z let 1945 až 1950. V nizozemském názvu práce by se podle mě bez problémů dala vypustit tautologie „po druhé světové válce z období 1945 až 1950“. Místo toho by autorka v názvu práce mohla například uvést, kterými dvěma autory se zabývala. Byli jimi Anna Blamanová a Gerard (van het) Reve, významní zástupci poválečného literárního směru, pro který se vžilo označení „ontluisterend

proza“ (tedy volně přeloženo něco jako „proza bez příkras“: škoda, že diplomantka v chybějícím českém resumé neuvedla, jak by tento termín přeložila do češtiny). V Úvodu práce autorka pečlivě rozebírá stať Tona Anbeeka, jež tento směr vymezuje a popisuje jeho základní znaky. V Úvodu je použito mnoho citátů a parafrází odborné literatury, vlastní záměr práce je však bohužel shrnut v jediném odstavci. Čtenáře asi poněkud překvapí výběr tří děl, která se diplomantka rozhodla podrobit zevrubné analýze ve světle Anbeekových poznatků. Ačkoli se v souvislosti s tímto literárním směrem vždy mluví o třech autorech (Blamanové, Revem a Hermansovi) a autorka se rozhodla rozebrat tři díla, činí tak poněkud nelogicky – Blamanová je zastoupena dvěma díly, Reve jedním a Hermans žádným. Samozřejmě není třeba se zabývat všemi autory, to rozsah práce ani nedovoluje, bylo by však dobré vysvětlit, na základě jakých kritérií byla tato tři díla vybrána.

Co dále postrádám v Úvodu, je alespoň stručná zmínka o metodice celé práce. Ta sice v průběhu jasně vyplyne, neškodilo by ovšem s tím čtenářem předem seznámit, ten je totiž nucen se ihned ponořit do prvního rozebíraného románu a pouze listováním zjišťuje, co všechno ho vlastně čeká.

Na konci Úvodu diplomantka sděluje, že se bude zabývat „nihilistickými aspekty postav“. Během celé podrobné analýzy všech děl však tento termín nepoužije, objeví se až v samotném Závěru, kde v podstatě vyplyne, že ho ztotožňuje s pojmem „illusieloos“, bez iluzí, rozčarovaný. Takovému zjednodušení bych se rozhodně vyhnula. Zdá se, že pojem nihilismus tu hraje mezi řádky významnou roli, nikde však nestojí, co autorka tímto pojmem vlastně rozumí.

Poněkud nejasným pro čtenáře zůstává také fakt, že autorka se v průběhu analýzy důsledně a rovnoměrně zabývá čtyřmi Anbeekovými znaky, které jsou připisovány popisovanému literárnímu směru, zatímco z názvu vyplývá, že centrálním tématem je „postava bez iluzí“, tedy jen jeden z těchto znaků. A to ačkoli se ukáže, že ani jeden z těchto čtyř znaků není univerzální.

Při samotné analýze je autorka velice pečlivá, rozebírá podrobně narativní postupy, čas, prostředí, postavy i motivy a dochází k logickým závěrům. Je nesporné, že nástroje literární analýzy si perfektně osvojila a dokáže s nimi samostatně pracovat. Všechna svá tvrzení opírá o vhodně volené citáty. Někdy se však zdá, že už je poněkud „přecitátováno“: např. pro nizozemského čtenáře všeobecně známé informace, jako že se román *De Avonden (Večery)* odehrává během posledních deseti dnů v roce, není třeba dokládat deseti citáty (str. 62).

Práce splnila cíl, který si diplomantka předsevzala: na základě literární analýzy ověřila platnost čtyř Anbeekových znaků ve třech konkrétních literárních dílech. Bohužel nebyly některé často užívané pojmy dostatečně definovány – v posledním odstavci Závěru se například zdá, že autorka zaměňuje pojmy „iluze“ a „ideály“. Také „nihilismus“ byl v práci pouze letmo zmíněn. Věřím, že diplomantka o těchto tématech pohovoří při ústní obhajobě.

Celkové hodnocení: dobře.



Lucie Sedláčková

Praha, 7. ledna 2010